

ВІДДІЛ ОСВІТИ ДОБРОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

Аудіовізуальні технології навчання в системі роботи

педагога

On-line консультація

Керівник гуртка акторської майстерності

Лілі ЦЕЦХЛАДЗЕ

Слов'янськ - 2022

Аудіовізуальні засоби навчання

Протягом усього свого життя людина взаємодіє з навколишнім світом, приймаючи інформацію про нього і від нього за допомогою своїх п'яти органів чуття. На думку М. Маклюєна, одного з популярних соціологів ХХ століття, людина сприймає реальність не такою, яка вона є, а такою, якою вона «подається» засобами комунікації.

Бурхливий розвиток засобів інформації змінило дидактичний ландшафт, учнівську аудиторію: підвищився загальний інтелектуальний рівень учнів. Сучасні діти – це покоління, виховане повністю під впливом інформаційних технологій. Хочемо ми цього чи ні, але сьогодні освітні заклади значно поступаються засобам масової інформації. Будь-яка перспективна система освіти вже не може орієнтуватися тільки на педагога – як єдиного джерела навчальної інформації. Сьогодні його роль полягає, перш за все, в організації пізнавального процесу, всебічному розвитку учнів. Сучасні тенденції розвитку інформаційних технологій диктують необхідність розширення форм, методів і засобів навчання за рахунок широкого використання сучасних електронних інформаційно-комунікативних підходів – телебачення, відео, засоби мультимедіа. Їх застосування в навчально-виховному процесі дозволяє значно підвищити ефективність наочності в навчанні, повніше й точніше інформувати вихованців про досліджувані об'єкти або явища, розширити арсенал методичних прийомів педагога в навчальному процесі викладу знань.

Об'єктивні потреби розвитку сучасного суспільства обумовили створення та застосування в системі освіти різних засобів навчання. Аудіовізуальні засоби навчання (АВЗН) (інакше кажучи – «слухо-зорові» від лат. Audire чути і visualis зоровий) – особлива група технічних засобів навчання, які отримали найбільш широке поширення в навчальному процесі, що включає екранні і звукові посібники, призначені для пред'явлення зорової та слухової інформації.

Поділяються на (за класифікацією М. В. Ляховицького):

- візуальні (зорові) засоби (відеограми) - малюнки, таблиці, схеми, репродукції з творів живопису, плакати тощо;
- аудитивні (слухові) засоби (фонограми) - аудіозаписи, радіопередачі;
- власне аудіовізуальні (зорово-слухові) засоби (відеофонограми) - кіно-, телефільми зі звуковим супроводом, програми для ПК.

Інша класифікація АВЗН включає екранні, звукові і екранно-звукові засоби (за класифікацією Л.М. Зельманової).

Аудіовізуальні засоби навчання посідають особливе місце серед інших засобів навчання і мають найбільш сильний вплив, оскільки забезпечують образне сприйняття досліджуваного матеріалу і його наочну конкретизацію у формі найбільш доступній для сприйняття і запам'ятовування; є синтезом достовірного наукового викладу фактів, подій, явищ з елементами мистецтва, оскільки відображення життєвих явищ відбувається художніми засобами (кіно- і фотозйомка, художнє читання, живопис, музика та ін).

Дидактичні особливості аудіовізуальних засобів навчання:

- ✓ висока інформаційна насиченість;
- ✓ раціоналізація викладу навчальної інформації;
- ✓ показ досліджуваних явищ у розвитку, динаміці;
- ✓ реальність відображення дійсності.

Використання аудіовізуальних засобів навчання сприяє реалізації наступних дидактичних принципів: принцип цілеспрямованості; принцип зв'язку з життям; принцип наочності; позитивний емоційний фон педагогічного процесу.

Аудіовізуальні засоби навчання є ефективним джерелом підвищення якості навчання завдяки яскравості, виразності та інформативної цінності зорово-слухових образів, що відтворюють ситуації спілкування навколишню дійсність.

Наприклад, при застосуванні звукових кінофільмів, телепередач, відеозаписів синтез зображення, звуків, слів, шумів і, навіть, кольору робить їх особливо сильним засобом навчання і виховання. При цьому на заняттях успішно реалізуються дидактичний принцип наочності, можливість індивідуалізації навчання і одночасно масового охоплення учнів, посилюється мотиваційна сторона занять.

Аудіовізуальні засоби освіти на сучасному етапі включають в себе:

1. фонограми: всі види фонограм, фонотестів, фонозапису текстів, оповідань, аудіоуроки і аудіо лекції;
2. відеопродукція: відеофрагменти, відеоуроки, відеофільми, відеолекції, тематичні слайди;

3. комп'ютерні навчальні посібники:електронні підручники, самовчителі, посібники,довідники,словники, прикладні навчальні, контролюючі програми, тести та навчальні ігри;
4. Інтернет: мережевібази даних, відеоконференції, відеотрансляції, віртуальні семінари, телеконференції на спеціальних тематичних форумах, телекомунікаційні проекти.

Інтернетз його величезними інформаційними та дидактичними можливостями здатний принести неоціненну допомогу в освіті:

- ✓ у самостійній пізнавальній діяльності вихованців (пошук інформації; ліквідація прогалин узнаннях, уміннях, навичках; підготовка до задачі іспиту);
- ✓ у навчальній діяльності у процесі дистанційного навчання;
- ✓ у навчально-виховному процесі на заняттях.

Необхідно підкреслити, що застосування аудіовізуальних засобів навчання позитивно позначається на організації всього навчального процесу, надає йому велику чіткість і цілеспрямованість.

Вплив аудіовізуальних технологій на життя і розвиток позашкільного навчального закладу

Використання аудіовізуальних технологій як засобу формування знань і візуалізації інформації про предметний світ дозволяє педагогові оптимізувати зміст навчально-виховного процесу в гуртках та інших творчих об'єднаннях, модернізувати методи та форми організації навчально-виховної роботи, забезпечити високий науковий і методичний рівень навчання та виховання, підвищити ефективність і якість надання освітніх послуг. Зазначене вище сприяє створенню ефективного освітнього середовища, що є педагогічно сформованим соціально-предметним інформаційним простором, який здійснює інтегрований вплив на розвиток особистості, сприяє її соціалізації, робить можливою індивідуалізацію навчально-виховного процесу, зокрема забезпечення індивідуального темпу навчання.

Використання можливостей електронної пошти для індивідуального спілкування та обміну інформацією, а також мультимедійних презентацій для проведення гурткових занять і виховних заходів, створення блогу чи Веб-сторінки у світовій мережі Інтернет, де подається суспільно доступна інформація, підвищують ефективність оволодіння профільними знаннями (чим більше видів сприймання інформації активізовано, тим ефективніше засвоюється інформація), сприяють чіткому усвідомленню проблеми, впливають на емоції та почуття вихованців.

Використання аудіовізуальних технологій у навчально-виховному процесі ПНЗ сприяє:

- ✓ індивідуалізації навчального процесу;
- ✓ високому ступеню наочності під час занять у гуртку;
- ✓ пошуку необхідних ресурсів для занять (Інтернет тощо);
- ✓ можливості моделювання природних процесів і явищ;
- ✓ організації групової роботи;
- ✓ забезпеченню зворотного зв'язку в процесі навчання;
- ✓ ефективному контролю засвоєння вихованцями навчального матеріалу та оволодіння творчими вміннями та навичками.

Перевагою застосування аудіовізуальних технологій на заняттях гуртків є те, що завдяки достовірності та сконцентрованості викладу матеріалу вихованці дістають значний обсяг навчальної інформації за порівняно короткий час. Це звільняє керівника гуртка від тривалих, часом достатньо непереконливих пояснень, що призводить до формального засвоєння навчального матеріалу.

Визначимо позитивні сторони використання аудіовізуальних технологій:

- забезпечують високий рівень інтерактивності між учнем і матеріалом;
- можна розробляти і вдосконалювати різноманітні навчальні стилі і взаємодії, що стало можливим завдяки застосуванню інтерактивного відео;
- формат CD дисків забезпечує великі об'єми для зберігання інформації, що стимулює навчання, яке включає перегляд значних баз даних (текстів, графіки, відео);
- існує можливість підключення через мережу, що значно заощаджує час і гроші;
- об'єднує звук та зображення з навчанням на базі ПК;
- приваблює значну кількість користувачів, які навчаються;
- збереження даних у цифровому форматі надає більших можливостей для навчання, матеріал може розглядатися покроково з різними рівнями деталізації;
- різна швидкість показу (відтворення) дозволяє аналізувати рух, або окремі кадри, доповнювати коментарями тексти, графіки, стоп-кадри, зображення рухів у динаміці;
- сприяє мотивації та заохоченню учнів;
- є можливість одержати доступ до будь-якого відеокадру або їхній послідовності практично миттєво;

- можна передавати і подавати інформацію в чіткому і структурованому вигляді, зберігаючи гнучкість;
- інформацію легко поновлювати і конвертувати в інші формати;
- порівняно легко навчитися працювати з електронною поштою та інформаційними форумами.

Недоліки використання аудіовізуальних технологій:

- ✘ кожній дитині необхідний доступ до комп'ютера;
- ✘ потрібне спеціальне обладнання для роботи програм;
- ✘ Internet надає величезну кількість інформації, яка може збивати вихованців;
- ✘ системи мультимедіа представляють насичене інформацією середовище і для того, щоб експлуатувати їх у повному обсязі, потрібний добір значної кількості матеріалів;
- ✘ для деякого з вихованців важко сприймати інформацію з екрана.

Використання аудіовізуальних технологій на заняттях гуртків декоративно-прикладного мистецтва

Аудіовізуальні технології за аналізом сучасних досліджень - є інструментом, який дає змогу педагогу якісно змінити методи, а також організаційні форми своєї роботи і завдяки цьому розвивати індивідуальні здібності дітей, спонукати кожного гармонізувати властиві йому особистісні якості, концентрувати основну увагу на формуванні пізнавальних здібностей, на ефективній навчальній діяльності, підтримувати і розвивати прагнення до самовдосконалення, посилювати міждисциплінарні зв'язки в навчанні, комплексність вивчення явищ дійсності, здійснювати постійне динамічне оновлення навчального процесу, його форм і методів, забезпечувати постійну адаптацію навчальних закладів до змінних зовнішніх умов і контингенту тих, хто навчається.

Підвищення якості професійної освіти керівників гуртків декоративно-прикладного мистецтва з використанням аудіовізуальних технологій потребує розв'язання таких завдань:

- 1) вивчення інтересів вихованців до гуртка, підвищення їх активності в пізнавальній діяльності;
- 2) поповнення педагогічного досвіду різними технологіями, методиками, формами і методами організації пізнавальної діяльності на заняттях.

Важливо розуміти, що аудіовізуальні технології можна використовувати на різних етапах сучасного заняття: актуалізації знань,

вивчення нового матеріалу, закріплення вивченого матеріалу і навіть під час контролю оволодіння вихованцями творчими вміннями та навичками .

Фундаментом роботи керівників гуртків декоративно-прикладного мистецтва є опора на активне впровадження використання комп'ютерів та мультимедіа, що забезпечує формування: навичок роботи з інформацією, дослідницьких навичок, умінь приймати оптимальне рішення; розвиває комунікативні здібності та дозволяє дати вихованцям стільки інформації, скільки вони потребують.

Людина, яка володіє технологіями та інформацією, має інший, новий стиль мислення, принципово інакше підходить до оцінювання проблеми, що виникла; до організації своєї діяльності. Використання аудіовізуальних технологій на заняттях гуртків декоративно-прикладного мистецтва дозволяє формувати та розвивати у вихованців такі компетентності: саморозвитку та самоосвіти, інформаційної, комунікативної, полікультурної, а за умови залучення прикладних комп'ютерних програм, ще й компетентності продуктивної творчої діяльності.

Під час проведення занять слід широко використовувати програмні засоби навчання та мультимедіа: презентації, відеоролики, комп'ютерні програми тощо.

Навчальний матеріал легше засвоюється і найдовше зберігається в пам'яті в тому випадку, коли вихованець не пасивно сприймає те, що говорить керівник гуртка, а активно діє під час вивчення матеріалу.

Комп'ютерна презентація завжди викликає цікавість у гуртківців. Вона, як яскрава обгортка, викликає у дітей бажання скуштувати цукерку під назвою «заняття». Мотивація навчальної діяльності зростає в декілька разів. Презентація звільняє керівника гуртка від традиційного використання дошки. Етапи заняття, основні тези і весь ілюстративний матеріал, чітко і наочно виконані на слайдах, сприяють концентрації уваги гуртківців і активізації їх діяльності. Практично всі заняття вивчення нового матеріалу, узагальнення і систематизації знань сучасним керівникам гуртків слід проводити з використанням презентацій, які містять інформацію про різні види декоративно-прикладного мистецтва, матеріалознавство, банки ідей, зразки робіт, тощо.

У різних ситуаціях мультимедійні засоби навчання можуть мати різні дидактичні функціональні призначення: служити опорою (слуховою,

зоровою) для подальшого засвоєння вихованцями знань, ілюстрацією або засобом повторення та узагальнення навчального матеріалу. У будь-якому випадку мультимедійний засіб навчання є основним або додатковим джерелом знань та уявлень.

Гуртки декоративно-прикладного мистецтва – це особливі гуртки, які вимагають засвоєння гуртківцями великої кількості різнобічних умінь та навичок, без яких неможливе подальше формування, вдосконалення

алгоритмів дій та їх творче застосування. Тому другим інструментом, який доцільно використовувати – це **відеоролики** з поетапним виконанням практичної роботи. Їх використання дозволяє гуртківцям наперед бачити кінцевий результат роботи і шляхи його досягнення, концентрувати увагу на навчальному матеріалі, працювати швидко,

науково організовувати свою діяльність. А керівник гуртка більше приділяє уваги особистій консультації під час поточного інструктажу. Робота виконується швидше, спокійніше і впевненіше. Удосконалене таким чином заняття дозволяє збільшити час для самостійного опрацювання, закріплення нового матеріалу та виконання творчих завдань.

Сучасний керівник гуртка повинен широко використовувати інформацію з Інтернету для ознайомлення з новими сучасними видами декоративно-прикладного мистецтва. Багато вихованців самостійно освоюють технологію виготовлення того чи іншого виробу за майстер-класами, що розміщені в Інтернеті. Потім на заняттях гуртка обмінюються досвідом, навчають один одного.

Цікавими за формою і методом для використання на заняттях студій образотворчого мистецтва є **комп'ютерні програми**, які дозволяють створити пензлем (мишкою) малюнки.

Комп'ютер є універсальним пристроєм для створення творчої атмосфери шляхом використання музичного супроводу.

Основним програмним інструментарієм, що використовується керівниками гуртків при розробці занять декоративно-прикладного мистецтва - це, насамперед, пакет MS Office. Так, за допомогою різноманітних редакторів, що входять до цього програмного комплексу, зручно та швидко готувати мультимедійні презентації та майстер-класи у вигляді слайд-шоу (MS PowerPoint), готувати індивідуальні та яскраві інструкційні картки та тестові листи (MS Word, MS Excel), готувати зразки

презентаційних буклетів, технологічних карт (MS Publisher) тощо. Розмаїття готових програмних рішень допомагає викликати у дитини особисту зацікавленість у успішному виконанні поставленої задачі.

Особливо важливим є те, що яскрава картинка, яка відображає послідовність виконання того чи іншого прийому (особливо тоді коли недостатньо відповідної літератури), що вивчається на занятті, може зберігатися перед очима учнів стільки, скільки це необхідно для успішного виконання його ними. Так, при вивченні тем «В'язання гачком», «В'язання спицями», та інших, зображена на екрані послідовність виконання прийомів, що застосовуються при тій чи іншій технології, допомагає вихованцям повторити їх та швидше і краще засвоїти. При виготовленні в'язаного виробу мультимедійні технології дають можливість наглядно продемонструвати дітям всі етапи цієї роботи та прийоми обробки окремих деталей і виробу у цілому.

Використання аудіовізуальних технологій на заняттях вокальних гуртків

Специфіка вокального виконавства безпосередньо пов'язана з використанням електронної техніки: мікрофонів та навушників, підсилювачів звуку, мікшерних пультів та інших засобів озвучення, з якими має працювати керівник гуртка. Крім того, ефективність виховної роботи викладача у значній мірі залежить і від якості фонограм, тому викладач має бути обізнаним із елементарними функціями звукорежисера. Все це вказує на необхідність володіння керівником вокальної дитячої студії всім комплексом практичних навичок, а саме: навичками пошукової роботи у Інтернеті; вміннями користуватись технічними засобами під час проведення занять; навичками роботи з співаками з використанням мікрофону; вмінням корегувати звучання під час співу своїх вихованців (робота з мікшерним пультом); володіння навичками створення робочих аудіо-записів своїх вихованців; володіння технологією підготовки запису учнів за допомогою комп'ютера; засобами обробки звуку у процесі підготовки та коригування фонограм так званих «мінусівок».

Сучасна вокальна студія повинна містити у собі необхідну кількість електронних приладів, що мають назву «цифрова вокальна станція». Один з центральних компонентів цифрової стації вокальної студії - комп'ютер. Для забезпечення нормальної роботи його дані мають відповідати певним вимогам. В їх числі - звукова плата та повний комплект програмного звукового забезпечення: драйвери, кодеки, віртуальні мікшери, а також

програми для запису, озвучення й редагування звуку у можливих форматах "WAVE" і "MIDI". Всі звукові плати дозволяють використовувати 1(моно) або 2 (стерео) звукові канали (доріжки). Зрозуміло, що чим більш досконалим та повним буде обладнання студії, тим більше зросте її творчий потенціал. Але досягнення художнього результату не в меншій мірі залежить від уміння використовувати це обладнання, а ще точніше - від поєднання співацької підготовки виконавця та володіння технічними можливостями апаратури.

Однією з відносно нових технологій, яка в останні роки стає все більш поширеною у вокальній педагогіці, є використання фонограм «мінус». Частіш за все вони являють собою запис супроводу у тому вигляді, який буде використовуватись під час реального виступу юних співаків. Створення фонограм такого роду власне надає можливість систематично працювати під удаваний інструментальний ансамбль або, навіть, оркестр.

У числі головних переваг використання таких фонограм – їх універсальність у рішенні навчально-виховних завдань, можливість раціональної організації самостійної роботи соліста. Використання та накопичення педагогом подібних фонограм, по-перше, є дійовим засобом систематизації навчального матеріалу, по-друге, - надає можливість варіювання пісенного матеріалу адекватно актуальним завданням виконавця, по-третє, - дає змогу йому самостійно працювати.

Робота із фонограмою ефективна при рішенні питань розвитку слухового сприйняття, музичної пам'яті, технічної майстерності юних співаків, вона також може використовуватись для більш ефективного розучування музичного тексту, відпрацювання складного фрагменту, для відпрацювання чи вдосконалення тих чи інших співацьких технічних і виконавських прийомів у самостійній роботі. Корисним є використання фонограми під час пошуку манери виконання (особливо – у процесі підготовки незнайомого твору), у створенні власної інтерпретації твору.

Не менш важливим є і накопичення фонограм типу «плюс», тобто записів пісенних творів у виконанні різних співаків, у тому числі і власного виконання. Їх прослуховування та порівняння дають змогу знайомити молодих співаків з широким колом виконавських манер, поширювати музичний кругозір щодо пісенного репертуару, стимулюють розвиток навичок критичного аналізу. Використання цих записів створює умови для формування у молодого співака вміння відбирати та пристосовувати до своїх можливостей найбільш вдалі зразки втілення художнього образу, технічних

прийомів, орієнтуватись на якісне темброве звучання, нарешті, - навчатись різними засобами інтерпретації.

Окрім так званих «Wave-фонограм» де звучання адекватне концертному, як під час «живого» виступу, іноді, навіть, з підспівуванням (бек-вокал), існують і MIDI (Musical Instrument Digital Interface). Формат MIDI-даних існує для створення, зберігання й передачі MIDI-повідомлень (тобто фонограм).

Доцільно використовувати такі фонограми у процесі роботи з гуртківцями, що дає змогу досконаліше розучувати нові твори, відокремлено за часом прослуховувати тему та акомпанемент, змінювати тональність, кількість інструментів акомпанементу, варіювати темп, динаміку, тим самим вдосконалювати майстерність інтерпретації та співу у цілому. Викладач також має змогу коригувати стиль твору (оброблювати та створювати RMX) і т.п.

Використання MIDI-фонограм дозволяє підвищити продуктивність домашніх занять, створюють умови для їх цілеспрямованості, а в цілому – дає можливість скоротити час на відпрацьовування співацьких технічних та виконавчих навичок на підготовку творів. Робота з такою фонограмою доступна вокалістам з різним ступенем підготовки, у тому числі й початківцям.

Полегшує заняття з учасниками вокального гуртка також робота з програмами, що дозволяють набирати, редагувати та обробляти нотні тексти. Найбільш відомі програми такого типу – «Finale» та «Sibelius». Ці програми також необхідні для читання партитур, якщо є потреба у використанні нотного тексту, записаного за їх допомогою.

«Finale» дозволяє набирати, друкувати й редагувати ноти, переводити

нотний запис у музичний MIDI-файл, програвати його. «Finale» також пропонує різноманітні функції, такі, як зв'язування (лінковка) партій, редагування декількох сторінок одночасно. Це професійний нотний редактор для написання, відтворення й друку музичних партитур. За допомогою даної програми можна створювати власний

музичний CD-диск та розміщати музику в Інтернеті.

Застосування охарактеризованих вище технологій дає змогу педагогу з вокалу ефективно здійснювати індивідуальний вплив на кожного вихованця, розвивати його виконавчу особистість.

Використання аудіовізуальних технологій на заняттях гуртків хореографічного мистецтва

Актуальність використання аудіовізуальних технологій на заняттях гуртків хореографічного мистецтва продиктована самим часом. Значно покращити професійну підготовку юних хореографів, виходячи за рамки традиційної моделі навчання, можна за допомогою інноваційних освітніх технологій.

Дидактичний аспект аудіовізуальних засобів на заняттях з хореографії спрямований на оптимізацію навчального процесу, основне завдання якого – активізація пізнавальної діяльності.

Величезне значення під час вивчення цілого ряду предметів хореографічного циклу має те, що завдяки телебаченню можна відтворити на екрані історичні події, літературні твори, балетні вистави. Використання у навчальному процесі навчальних і художніх фільмів дає можливість вихованцям прослідкувати життєвий та творчий шлях видатних балетмейстерів, танцівників, побувати на концертах професійних ансамблів народного танцю, переглянути сцени з балетних вистав, уривки художніх фільмів із використанням хореографічного мистецтва, фрагменти виступів майстрів сучасного танцю.

Вивчаючи, наприклад, історію українського хореографічного мистецтва, вихованці мають можливість переглянути відеофільм «Життєвий і творчий шлях видатних балетмейстерів і танцівників народного танцю», ознайомитися з відеозаписом концертів відомих ансамблів народного танцю.

Завдяки виступам учасників ансамблів народного танцю учні опановують драматургічну побудову хореографічних номерів, лексичний матеріал танців різних регіонів України, відповідність музики і костюмів танцювальній лексиці, види хореографії.

Використанням засобів мультимедіа на заняттях гуртків з хореографії одночасно впливає на кілька органів почуттів, забезпечуючи максимальну наочність навчання, а також забезпечує високий емоційний рівень сприйняття хореографічної інформації, при якому гуртківці не просто пасивно сприймають її, а й активно нею цікавляться.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій суттєво активізує пізнавальну діяльність вихованців, сприяє формуванню їх

професійно-орієнтованих знань і вмінь. Використання аудіовізуальних засобів дозволяє учням краще зрозуміти та засвоїти навчальний матеріал.

Використання сервісів Web 2.0 в роботі педагога

Все більшої уваги набуває проблема використання у навчально-виховному процесі соціальних сервісів (або сервісів Web 2.0). Важливий принцип Web 2.0 — mash-up (змішування). Цей принцип означає, що шляхом інтегрування

програмних можливостей кількох незалежних один від одного сервісів можна створювати новий унікальний web-проект. Нові сервіси соціального забезпечення надзвичайно спростили процес створення матеріалів та їх публікації в мережі. Тепер кожен може не тільки отримати доступ до цифрових колекцій, але й взяти участь у формуванні власного мережевого контенту. Створення презентацій, фотоальбомів, робота над створенням навчальних фільмів, обробка звуку, робота з документами може відбуватися як в індивідуальному режимі, так і в функції групового доступу. Сервіси Web 2.0 постійно вдосконалюються, в тому числі і за участю користувачів. Сервіс Web 2.0 неможливо використовувати на ПК, який не має доступу до Інтернету.

Кожний з Web 2.0 сервісів можна використовувати з навчальною метою. Варіанти використання залежать, в основному, від можливостей програми, навиків учасників групи та фантазії педагога. За допомогою Web 2.0 можна організувати наступні види діяльності:

- сумісний пошук;
- спільне зберігання закладок;
- створення та спільне використання медіа-матеріалів (фотографій, відео, аудіо записів тощо);
- спільне створення та редагування гіпертекстів;
- спільне редагування та використання в мережі текстових документів, електронних таблиць, презентацій та інших документів.

Сервіси Web 2.0 роблять процес створення і розміщення в мережі дидактичних матеріалів легким та доступним. Соціальні мультимедійні сервіси можна використовувати в педагогічній практиці як джерела навчальних матеріалів. Наприклад, це навчальні відеофільми, фотографії за різноманітною тематикою, аудіо та відеозаписи виступів тощо.

Мультимедійні сервіси слугують також для зберігання відео-, фото- та аудіо архіву закладу (гуртка), творчих робіт вихованців.

Класифікація сервісів Web 2.0

1. Засоби для зберігання закладок. Засоби для зберігання посилань на вебсторінки, які ви регулярно відвідуєте. Сховище посилань на навчальні матеріали. Педагоги і вихованці мають змогу разом вести пошук необхідних матеріалів, а посилання корисних сайтів будуть доступні в будь-якому місці: вдома і на роботі (<http://www.bobrdobr.ru>; <http://www.symbaloo.com>/<http://naidetsya.ru/>; <http://www.100zakladok.ru/>).

2. Соціальні фото сервіси– сервіси, створені для обробки, публікації, зберігання, перегляду та коментування зображень. Можуть бути використані персонально або з колективним доступом (<https://www.imgonline.com.ua>;<http://Flickr.com>;

<http://flamber.ru>;

<https://picasaweb.google.com/home>;<http://risovach.ru>;<http://kalyamalya.ru>;

<https://plus.google.com/u/0/photos>)

У педагогічній діяльності використовується як джерело навчальних матеріалів; обробка, публікація, зберігання, коментування фото творчих робіт та виробів вихованців, засіб для сумісної навчальної діяльності гуртківців з кількох закладів або міст (створення галереї).

3. Соціальні відео сервіси– сервіси, призначені для публікації, зберігання, перегляду та коментування відео (<http://youtube.com>; <http://www.rutube.ru>; <https://vimeo.com/>).

Використовується для самостійної дослідницької, творчої діяльності вихованців, заснованої на пошуку та обміну відеоматеріалами, а також розміщенні власних відеоматеріалів в процесі спільної діяльності віддалених учасників групи. Також використовується як джерело навчальних матеріалів, відео-лекцій, майстер-класів, навчальних фільмів та ін.; публікація та зберігання творчих відео-робіт гуртківців, коментування та обговорення відео.

4. Соціальні аудіо сервіси– сервіси, призначені для публікації, зберігання, прослуховування та коментування

аудіо записів (<http://muzofon.com>; <http://rpod.ru>; <http://www.audiopedia.su/>; <http://podfm.ru/>; <http://uppod.ru/>).

У педагогічній діяльності використовується як джерело навчальних матеріалів, публікація та зберігання творчих робіт вихованців (аудіо-театр, радіо, аудіо записи пісень з репертуару вокальних студій), коментування та обговорення аудіо матеріалів.

5. Сервіси для створення та зберігання презентацій – соціальні сервіси,

призначені для створення, публікації, зберігання, перегляду та коментування мультимедійних презентацій, інтерактивних плакатів, в тому числі зі звуком та ефектами (на деяких сервісах). Є можливість вставки у блоги та сайти за допомогою

коду (<http://prezi.com/>; <https://www.powtoon.com/>; <http://edu.glogster.com/>; <http://www.storyboardthat.com/>; <http://www.slideboom.com/>; <http://ru.calameo.com/>; <http://www.slideshare.net/>).

У педагогічній діяльності використовується як джерело навчальних матеріалів; публікація та зберігання творчих робіт вихованців та педагогів; обмін розробками занять і виховних заходів для педагогів, коментування та обговорення презентацій.

6. Сервіси для створення та зберігання документів – соціальні сервіси, призначені для спільного створення та редагування документів: текстів, презентацій, таблиць та малюнків (<https://drive.google.com/>; <http://ru.scribd.com/>; <http://www.docme.ru/>; <https://crocodoc.com/>).

У педагогічній діяльності використовується як засіб для організації та підтримки документообігу навчального закладу; засіб для спільного редагування будь-яких документів проектної діяльності педагогів та вихованців; засіб спільного створення інтерактивних робочих листів.

7. Вікі (Wiki) – сервіси – соціальні сервіси, які надають змогу користувачам редагувати текст сайту (писати, вносити зміни, видаляти та створювати посилання на нові статті) (<http://wikiwall.ru/>; <http://letopisi.ru/>; <http://ru.wikipedia.org/>).

У педагогічній діяльності використовується як електронний варіант презентації навчальних матеріалів; спільне створення віртуальних екскурсій, колективне створення творчих робіт – казок, віршів, есе; засіб для проведення локальних та мережевих семінарів тощо.

8. Сервіси для створення ментальних карт

(<http://www.mindmeister.com/ru/>;

<https://bubbl.us/>; <https://caco.com/>).

Призначені для обробки та систематизації інформації (наприклад, для

встановлення зв'язків між об'єктами, створення електронного конспекту, опорних схем, технологічних карт тощо).

9. *Сервіси для створення опитувань та тестів*(<https://drive.google.com> - формиGoogle; <http://ru.99polls.com/>; <http://simpoll.ru/>; <http://www.anketer.ru/>; <http://webanketa.com>; <http://master-test.net/ru>).

Використовуються для створення та проведення тестів (поточних та підсумкових), для проведення опитувань та анкетування.

10. *Сервіси для створення дидактичних ігор*(<http://www.jigsawplanet.com/>; <http://learningapps.org>; <http://puzzlecup.com/crossword-ru/>; <http://www.classtools.net/>; <http://www.flash-gear.com/npuz/>; <http://www.flashcardmachine.com/>).

<http://LearningApps.org/1454422>

Призначені для створення дидактичного матеріалу до занять; для самостійної перевірки та закріплення знань в ігровій формі. Дуже цікавий сервіс LearningApps. Це інтерактивний конструктор для розробки завдань в різних режимах – «Пазли», «Встанови послідовність», «Вікторина з вибором правильної відповіді» та інші. Головна ідея таких вправ полягає в тому, що гуртківці мають змогу перевірити та закріпити знання у цікавій для них ігровій формі.

При значній популярності сервісів Web 2.0 слід пам'ятати і про проблеми, пов'язані з їх поширенням:

- ✘ в результаті доступності цих сервісів ресурси Інтернету заповнюються неякісними інформаційними матеріалами, які знижують довіру до електронних джерел;
- ✘ масово порушуються авторські права на об'єкти інтелектуальної праці;
- ✘ можливість висловлюватися анонімно знімає моральну відповідальність за зміст повідомлень;
- ✘ реєстрація на ресурсах соціальних мереж може привести до незаконного використання особистих даних користувачів.

Отже, зміни в розвитку програмно-технічних засобів створення, збереження й оброблення інформації у світі визначають нові орієнтири сучасного педагога. Підготувати підрастаюче покоління до майбутнього життя, використовуючи найбільш ефективні шляхи передавання знань, є однією з основних функцій його діяльності.

Основна перевага використання аудіовізуальних технологій у навчально-виховному процесі полягає в динамічності, можливості вносити зміни в процес навчання, виправляти, доповнювати, враховуючи

індивідуальні особливості конкретного вихованця чи колективу. Мультимедійні засоби надають нові можливості в організації навчального процесу керівнику гуртка, а вихованцю – увиявленні і розвитку його творчих здібностей, а також сприяють формуванню самостійної роботи під час навчальної діяльності. Організаційні можливості засвоєння самостійно навчального матеріалу при використанні мультимедійних засобів, без сумніву, набагато вищі ніж у традиційному, бо вони у першу чергу забезпечують полі сенсорне сприйняття матеріалу: зорове, слухове та чуттєве, а таке поєднання подачі матеріалу сприяє мобілізації активності учнів, стимулює їх мисленєву діяльність, викликає інтерес до навчання, довільна увага перетворюється у мимовільну, розвиваються всі види пам'яті і таким чином створюються належні умови для творчого розвитку уяви, яка спонукає кожного вихованця, незалежно від його індивідуальних задатків, до раціонального пошуку найоптимальніших кроків для самостійного оволодіння матеріалом. По-друге, вони сприяють формуванню мотивації до навчання через виявлення потреб та інтересів. Адже сформувати у дитини мотиваційну сферу – означає виробити в нього систему цінностей розкрити індивідуальну суть навчання, бо учень починає усвідомлювати, що навчання допомагає йому визначити своє місце у житті.